

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента

Кабацької Олени Володимирівни на дисертацію

Суровова Олексія Анатолійовича «Методика інтерактивного навчання

спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури»,

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук

за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання

(фізична культура, основи здоров'я)

1. Актуальність обраної теми. Сучасний стан фізичного виховання в Україні характеризується, з одного боку, постійним оновленням його змісту, форм і засобів, про що свідчить постійне вдосконалення навчальних програм і нормативних актів (Концепція Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012–2016 роки (розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 р. № 828-р), нова редакція Закону України «Про фізичну культуру і спорт»). З другого боку, фізичне виховання відзначається зниженням його ефективності з причини недооцінки в суспільстві провідної ролі здорового способу життя в процесі формування здоров'я людини, зокрема такої важливої складової здорового способу життя, як рухова активність. Одним із чинників, що зумовлюють таку тенденцію, є повільний темп модернізації підготовки й перепідготовки педагогічних кадрів порівняно з темпами розвитку інформаційного середовища, а також ринку фізкультурно-оздоровчих послуг.

Саме тому тема дисертаційного дослідження Суровова Олексія Анатолійовича «Методика інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури» є актуальною як з теоретичних, так і з практичних міркувань. Автор цілком слушно підкреслює, що актуальність дослідження визначається назрілими суперечностями між: наявними методичними рекомендаціями, які мають поверховий або однобічний характер і не забезпечують комплексного педагогічного впливу на особистість майбутніх

учителів фізичної культури та підвищенням рівня необхідних спеціальних знань і вмінь підготовленості відповідного контингенту до рівня, якого потребують сучасні умови життя; наявністю великої кількості чинників, які забезпечують позитивний вплив занять зі спеціальних дисциплін на організм студентів та вибором, зумовленим популярністю й демократичністю, щодо навчання цих дисциплін; потребами майбутніх учителів фізичної культури в знаннях, практичних вміннях, навичках та необхідністю введення інноваційних педагогічних технологій при викладанні спеціальних дисциплін у зміст підготовки та методичне забезпечення освітнього процесу.

Важливо зазначити, що дисертаційне дослідження виконано у рамках зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. з теми 1.3 – «Парадигма здорового способу життя в дискурсах фізичного виховання і спорту», комплексного наукового проекту «Теоретико-методологічні засади формування особистісної фізичної культури у дітей і молоді як основи їх здоров'я», а також згідно плану науково-дослідної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради на 2014-2016 рр. «Організаційно-методологічні засади підготовки вчителя для сучасної школи XXI століття у контексті інтеграції України в європейський освітній простір».

Тему дисертації затверджено на засіданні вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (протокол № 6 від 17.12.2013 р.) й узгоджено в Міжвідомчій раді з координації наукових досліджень з педагогічних та психологічних наук в Україні (протокол № 1 від 28.01.2014 р.).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Високий ступінь достовірності наукових положень і результатів дослідження Олексія Анатолійовича Суровова підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження; системним аналізом

матеріалів; виявленням причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної проблеми; широтою й різноманітністю теоретичної бази.

Науковий апарат дисертаційного дослідження (мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, наукова новизна тощо) сформульовано кваліфіковано. Структура дисертації чітка, логіка розгортання дослідницького пошуку переконлива.

Одержанню вірогідних результатів сприяло застосування відповідного наукового інструментарію, який складається із аргументовано підібраних автором методів наукового пізнання: теоретичних, емпіричних та статистичної обробки отриманих результатів, як: аналіз й узагальнення літературних джерел і документів для визначення стану використання інтерактивних методів у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури; опитування для з'ясування передумов упровадження методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін; тестування рівня пізнавальної активності студентів: психологічне тестування; педагогічне тестування з метою визначення ефективності експериментальної методики; словесно-графічне моделювання з метою побудови експериментальної методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін; педагогічний експеримент для перевірки ефективності експериментальної методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін; порівняльний аналіз результатів педагогічного експерименту; методи математичної статистики для кількісного та якісного аналізу одержаних даних.

Дисертація ґрунтується на багатій джерельній базі. Олексієм Анатолійовичем Сурововим проаналізовано 231 джерело, із них – 8 іноземною мовою, в яких досліджувана проблема характеризується під кутом зору різних галузей науки, що створює передумови для системного висвітлення теми.

Структура роботи відрізняється логічністю, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків, містить 34 таблиці та 13 рисунків.

У першому розділі дисертації автором проведено аналіз матеріалів наукової та науково-методичної літератури, присвяченої теоретичним концепціям процесу підготовки майбутніх учителів фізичної культури та застосування педагогічних інтерактивних методик у процесі їх професійної підготовки. Доведено, що переважна частина робіт спрямовується на вдосконалення процесу фахової підготовки шляхом упровадження в цей процес відповідних педагогічних технологій. При цьому вектор освітніх зусиль у цьому процесі зміщується в напрямку технологій, спрямованих на розвиток особистості фахівців і формування в них готовності до саморозвитку й самореалізації.

У другому розділі дисертації представлено опис застосованих під час роботи наукових методів та етапів проведення дослідження, проаналізовано й доповнено інтерактивні методи навчання, класифіковано їх за цільовим призначенням, представлено методичку інтерактивного навчання спеціальних дисциплін у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури.

У третьому розділі дисертації автором висвітлюються результати експерименту з упровадження розробленої методики інтерактивного навчання на прикладі теорії та методики викладання футболу в діяльність Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Проведений експеримент дозволив Олексію Анатолійовичу Суровову довести та обґрунтувати ефективність методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури. Заслугують схвалення вдало підібрані експериментальні матеріали, що дозволяють цілеспрямовано здійснити формування визначених наперед показників.

Висновки до розділів та загальні висновки дисертаційного дослідження є послідовними і обґрунтованими, вони свідчать про виконання поставлених завдань дослідження.

3. Наукова новизна результатів дослідження беззаперечна. Оцінюючи найважливіші здобутки дисертації, варто вказати на наступні результати, що мають вагому наукову новизну.

По-перше, заслуговують наукової уваги визначені соціально-педагогічні передумови впровадження інтерактивного навчання спеціальних дисциплін у процес підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах фізкультурно-педагогічного профілю, що збагачує теоретичні знання у галузі теорії та методики фізичного виховання.

По-друге, вагомим здобутком є розроблено методичне забезпечення методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін, зокрема електронні навчально-методичні посібники та спеціалізований веб-сайт.

По-третє, цінним є систематизація даних спеціальної науково-методичної літератури щодо проблем підготовки вчителів фізичної культури в умовах технологізації освіти, а також застосування інтерактивного навчання спеціальних дисциплін.

По-четверте, з практичної точки зору корисними є представлені у дослідженні наукові уявлення про використання інтерактивного навчання в процесі фахової підготовки студентів та формування в них емоційного, вольового, мотиваційного, змістовно-операційного, соціально-орієнтаційного компонентів пізнавальної діяльності як частини їхньої особистісної фізичної культури.

Вважаємо, що всі необхідні структурні елементи наукової новизни сформульовані конкретно, дисертації притаманні новизна, творчий підхід автора до розгляду проблеми інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури, що значною мірою обумовлено високим рівнем наукової культури Олексія Анатолійовича Суровова, його здатністю висувати та реалізовувати наукові ідеї, робити узагальнення та формулювати власні висновки.

4. Значущість результатів дослідження для науки й практики та можливі шляхи їх використання. Результати дисертаційного дослідження

Олексія Анатолійовича Суравова мають вагоме значення для теорії й практики фізичного виховання у вищих навчальних закладах, а саме:

- отримано ґрунтовні наукові результати, які істотно розвивають концепцію інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури;

- визначено соціально-педагогічні передумови впровадження інтерактивного навчання спеціальних дисциплін у процес підготовки вчителів фізичної культури у вищих навчальних закладах фізкультурно-педагогічного профілю;

- класифіковано інтерактивне навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури за цільовим призначенням у навчально-виховній роботі;

- розроблено методичне забезпечення методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін, зокрема електронні навчально-методичні посібники та спеціалізований веб-сайт.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що підготовлені автором теоретичні та методичні матеріали, зокрема розроблене методичне забезпечення методики інтерактивного навчання навчального курсу «Теорія та методика викладання футболу», електронні навчально-методичні посібники та спеціалізований веб-сайт, можна використовувати в процесі підготовки кадрів у вищих педагогічних навчальних закладах України, а результати проведених досліджень можуть бути використані спеціалізованими кафедрами вищих навчальних закладів під час вивчення таких дисциплін, як «Теорія і методика фізичного виховання», «Педагогіка», «Теорія та методика викладання спортивних ігор».

Відмічаємо, що основні положення та результати дисертації впроваджено в освітній процес Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харківського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Красноградського коледжу Комунального закладу «Харківська

гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, Харківської державної академії фізичної культури, Інституту фізичного виховання та спорту ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, Харківського національного університету імені Г. С. Сковороди.

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях.

Основні результати дисертаційного дослідження Олексія Анатолійовича Суурова «Методика інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури» достатньо повно висвітлені на міжнародних науково-практичних конференціях різних рівнів. Основні положення дисертації викладено в 24 наукових працях (з них 12 – одноосібно), зокрема 5 статей – у провідних наукових фахових виданнях України (з них 1 – у виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз), 5 статей – в інших виданнях, 4 – у матеріалах науково-практичних конференцій, 5 навчальних посібників, 5 методичних рекомендацій.

Наукові положення і висновки, відображені на сторінках дисертаційного дослідження є невід'ємною складовою публікацій автора. Вони стосуються кожного із розділів дисертації і органічно узагальнюють теоретичні, методологічні та методичні положення щодо інтерактивного навчання спеціальних дисциплін у процесі підготовки вчителів фізичної культури.

6. Оцінка змісту й оформлення дисертації та автореферату.

Дисертація та автореферат написані грамотною науковою мовою й оформлені згідно з вимогами пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р.). Обсяг і зміст дисертації показують, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні. Загалом зміст дисертаційної роботи відзначається смисловою завершеністю, цілісністю викладеного матеріалу, має науковий характер та

прикладне значення. Зміст автореферату ідентичний до основних положень дисертації. Таким чином, можна з впевненістю сказати, що автор дослідження володіє методами теоретичного аналізу, систематизації, зіставлення одержаних даних, уміло поєднує теоретичний аналіз, узагальнення з методами дослідження на емпіричному рівні, зокрема педагогічним експериментом.

7. Зауваження щодо змісту дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів дослідження висловимо побажання та пропозиції.

1. Потребує пояснення зміст спеціальних дисциплін, представлених в експериментальній частині дослідження, які використовуються для навчання майбутніх вчителів фізичної культури.

2. При аналізі літературних джерел недостатньо представлено порівняння надбань вітчизняної науки з подібними результатами зарубіжних авторів.

3. У списку літературних джерел є такі, що повторюються, наприклад, номер 191 та 192.

4. Дисертація, на наш погляд, перевантажена таблицями. Бажано було б по-іншому представити отримані результати, цим зменшити кількість таблиць у тексті роботи.

Висловлені зауваження й побажання носять дискусійний характер і не зменшують актуальності та значущості дисертаційної роботи для практичного використання, яка є суттєвим внеском у розв'язання наукової проблеми вдосконалення інтерактивного навчання спеціальних дисциплін у процесі підготовки вчителів фізичної культури.

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». Дисертаційна робота Олексія Анатолійовича Суровова «Методика інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури» є завершеним оригінальним науковим дослідженням, виконаним автором на актуальну тему. Отримані наукові результати вирішують важливе наукове значення, яке полягає в

розробці й експериментальній перевірці методики інтерактивного навчання спеціальних дисциплін у процесі підготовки вчителів фізичної культури.

Ураховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота «Методика інтерактивного навчання спеціальних дисциплін майбутніх учителів фізичної культури» відповідає вимогам, зокрема пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015 р. та № 1159 від 30.12.2015 р.), а її автор – Олексій Анатолійович Суоров – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри валеології

Харківського національного

університету імені В. Н. Каразіна

О. В. Кабацька

*Згідно з кабачкою О.В. засвідчую
начальник*

Алексей Суоров

Вірук одержано 27.04.2017р.

*Генеральний секретар
спеціалізованої великої ради*

Т.К. Варенко